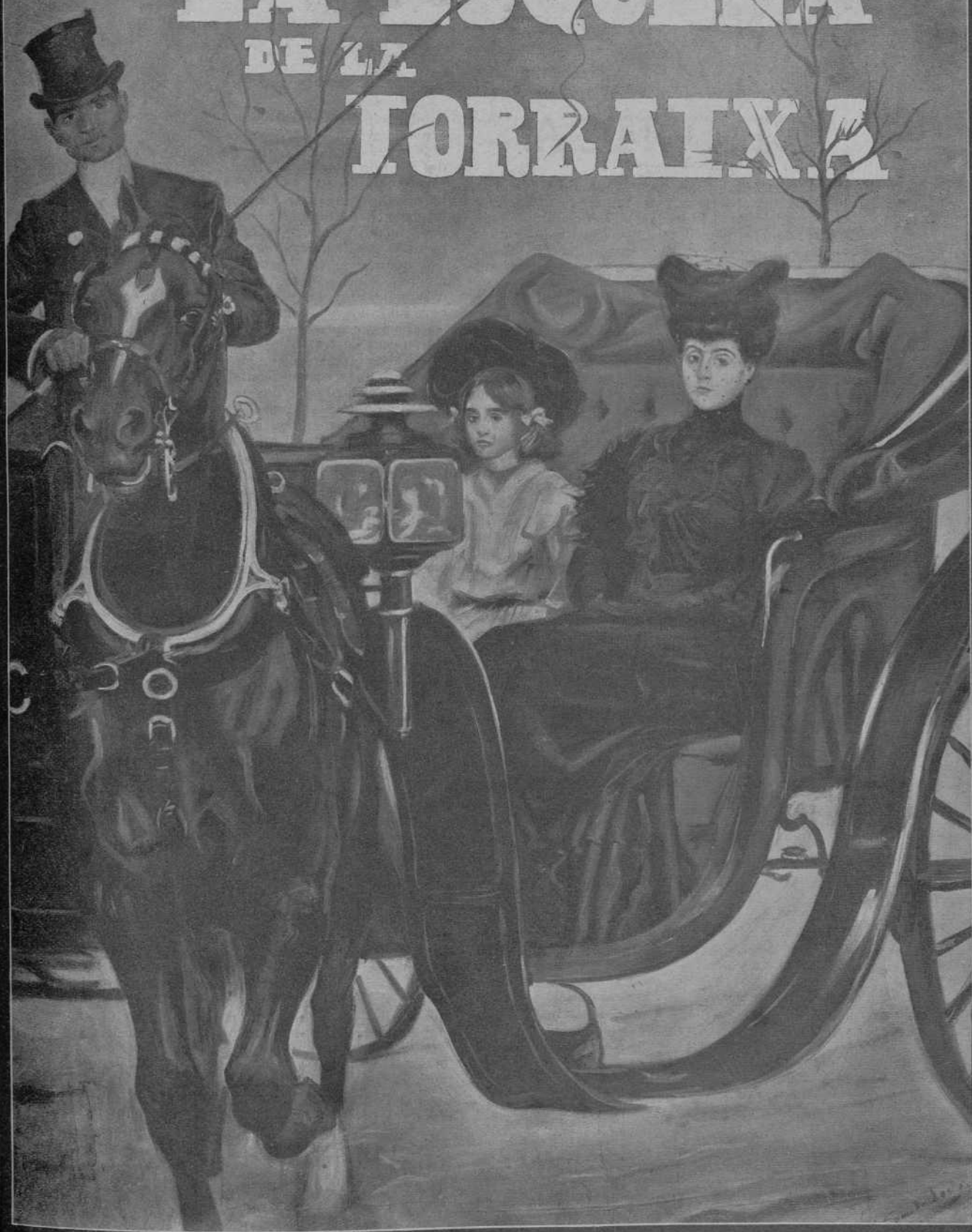

LA ESQUELA DE LA TORRALXA

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

CRONICA

DINTRE de la primera quinzena de Novembre, un any si y un any no, tenen efecte, per disposició de la Lley, las eleccions municipals. ¡Bonica, donchs, pero bonica á tot serho, la primera quinzena de Novembre dels anys impars! Comensa ab la Festa dels *Morts* y avants d' acabar se singularisa per la gran gresca dels *Vius*!

La Casa Gran, ahont la pobra Pubilla hi té 'l seu mermat patrimoni ha sigut desde fa molt temps el punt de atracció de molts *vius*, *morts* de dintre, que 's *desviuhen* per *sacrificarse...* y qu' en efecte la major part de las vegadas ne surten *sacrificats* en lo que més ha d' estimar l' home, la seva reputació. Y es que aquella casa, encare que á primera vista no ho sembli, está tota ella construhida de pedra esmoladora. Y res més esmolador que las cadiras del Saló de Cent, del Saló Nou del Consistori y dels diversos locals ahont se reuneixen las comissions: més que cadiras semblan molas d' esmolet en continuo moviment.

Y no 's creguin, la cosa vé de lluny.

Un amich meu, coleccionista de documents curiosos, va mostrarme un dia una carta suscrita á últims del sigle XVII per una noble senyora tortosina, donant el pésam á un seu nebot per haver sigut nomenbrat conceller de Barcelona, «perque—deya la bona senyora—ja sabeu vos que 'ls concellers han fama de tenir les unghes llargues.»

Si realment las hi tindrian ó deixarian de tenirlas hi es cosa dificil de averiguar á més de dos sigles de distancia de la fetxa en que la tal carta fou escrita; pero la fama de que tan expontáneament se feya intérprete la bona senyora tortosina en sa confidencia familiar, demostra á las claras que ja vé de lluny aixó de recelar y mal parlar dels que desempenyan cárrechs públichs, com si la desconfiansa y la murmuració siguessin una condició étnica del carácter catalá y del barceloní especialment.

De totas maneras, bó será que prenguin nota de la naturalista apreciació de la noble dama 'ls romántichs retrospectius, que de bona fé, pero de segur molt equivocadament, s' atenen als versos del poeta:

«Cualquiera tiempo pasado
fué mejor.»

*
*
*

Hi hagué un temps, no molt llunyá, en que la constitució dels Ajuntaments era tota cosa mortuoria. *Mort* el cos electoral que mirava ab la més gran indiferencia com el caciquisme farcia la Casa Gran de veraders *morts* elegits únicament pels vots dels *difunts* del Cementiri. Res té d' extrany, en tals condicions, que anessin de mal borrás els interessos de la Pubilla, y qu' encare avuy se fassa molt dificil l' extirpació del desgabell y 'ls vicis inveterats que tenen en aquella Casa 'l seu hostatje.

Un inseparable amich meu que s' hi trobá, plé de bona voluntat y carregat de ilusions, tractava de

combátre'n alguns, y al efecte 's dirigía als companys sense distinció de partits ni procedencias que li semblavan més correctes, desapassionats y cuidadosos del seu bon nom.

—¡Quina honra, pera nosaltres—els hi deya—si logravam regularisar sisquera la desballestada administració municipal!..

—Si... en efecte...—sollan respóndreli maquinalement, sense demostrar el més mínim entussiasme.

Y quan, després d' estudiarlos molt, els presentá alguns projectes de regularisació administrativa, un d' aquells senyors, persona acaudalada, que á casa seva ho fa marxar tot com ab tirabuquet, li digué:

—Es á dir que vosté voldria que tot anés aquí com á casa nostra?

—Naturalment—respongué l' amich—y millor encare y ab més escrupulositat á ser possible... Perque de lo nostre no 'n devem comptes á ningú, mentres que de la gestió municipal els devem á la ciutat, de la qual som mandataris.

A lo qual un altre li replicá:

—No fili tan prim... no fili tan prim, que no se 'n treu res. ¿Qué no veu que lo que nosaltres arreglesim, els que han de venir darrera nostre ho tornarian á desarreglar? Cregui que no val la pena.

Inútil dirlos que 'l meu amich inseparable 's vá retirar á casa seva, quan no feya encare un any y mitj que havia entrat en funcions. Cregué que la pena no la valia d' estar ni un dia més en aquella casa, carregant ab el *mort* de las agenas responsabilitats.

*
*
*

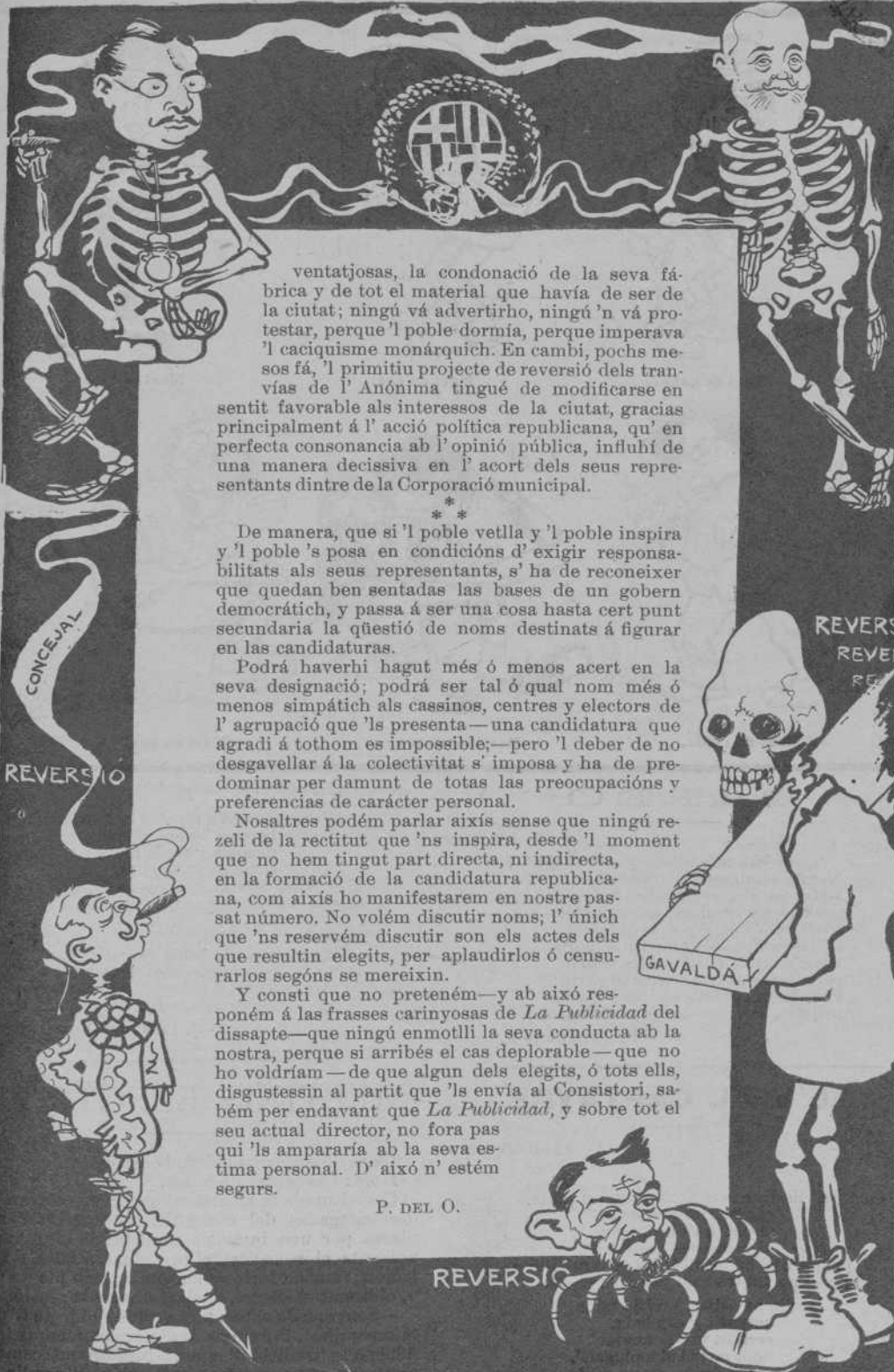
El caciquisme monárquich ha sigut per ff expulsat de la vida política municipal. Ara qui vulgui fer pá, ha de tenir farina: qui vulgui fer eleccions, ha de contar ab electors.

Dos elements se disputan el predomini en las lluytas dels comicis: el republicá y 'l regionalista... Las personas que més distants se trobin tant de l' una com de l' altra agrupació, han de reconeixer que desde qu' ellas se combaten, s' ha restablert la sinceritat electoral; que avuy sols qui reuneixi més vots es qui se 'n emporta las actas. Per aixó no queda ja un pam de terreno viable pera certas ambicions individuals aisladas. Tots els que intentan lluytar per son compte propi, 'n surten ab las mans al cap.

Avuy lluytan masses, que no individus; lluytan ideas, que no miserias individuals. Y després de tot val més aixís, perque las responsabilitats individuals del bon ó 'l mal cumpliment de un encárrech, no son tan fácils d' exigir com las responsabilitats que afectan y interessan á tota una colectivitat, viva y desperta.

Més clar: el caciquisme monárquich era una cobertora dels seus regidors; en cambi, partits vius y amants del seu prestigi, no cubreixen ni cubrirán may á n' aquells del seus mandataris que faltin als seus debers, y molt hi pot guanyar la ciutat en que 'ls ciutadans prenguin una part activa en la vida pública.

Un exemple: anys enrera va ferse á l' empresa del gas Lebon, en condicions per' ella sumament

ventajosas, la condonació de la seva fàbrica y de tot el material que havia de ser de la ciutat; ningú vá advertirho, ningú 'n vá protestar, perque 'l poble dormia, perque imperava 'l caciquisme monàrquich. En cambi, poch mesos fá, 'l primitiu projecte de reversió dels tranvías de l' Anónima tingué de modificarse en sentit favorable als interessos de la ciutat, gracias principalmente á l' acció política republicana, qu' en perfecta consonancia ab l' opinió pública, influí de una manera decissiva en l' acort dels seus representants dintre de la Corporació municipal.

* *

De manera, que si 'l poble vetlla y 'l poble inspira y 'l poble 's posa en condicions d' exigir responsabilitats als seus representants, s' ha de reconeixer que quedan ben sentadas las bases de un govern democrátich, y passa á ser una cosa hasta cert punt secundaria la qüestió de noms destinats á figurar en las candidaturas.

Podrá haverhi hagut més ó menos acert en la seva designació; podrá ser tal ó qual nom més ó menos simpátich als cassinos, centres y electors de l' agrupació que 'ls presenta—una candidatura que agradi á tothom es impossible;—pero 'l deber de no desgavellar á la colectividad s' imposa y ha de predominar per damunt de totes las preocupacions y preferencias de carácter personal.

Nosaltres podém parlar aixís sense que ningú zeli de la rectitut que 'ns inspira, desde 'l moment que no hem tingut part directa, ni indirecta, en la formació de la candidatura republicana, com aixís ho manifestarem en nostre passat número. No volém discutir noms; l' únich que 'ns reservém discutir son els actes dels que resultin elegits, per aplaudirlos ó censurarlos segons se mereixin.

Y consti que no preteném—y ab aixó responém á las frases carinyosas de *La Publicidad* del dissapte—que ningú enmotlli la seva conducta ab la nostra, perque si arribés el cas deplorable—que no ho voldríam—de que algun dels elegits, ó tots ells, disgustessin al partit que 'ls envia al Consistori, sabem per endavant que *La Publicidad*, y sobre tot el seu actual director, no fora pas qui 'ls ampararia ab la seva estima personal. D' aixó n' estém segurs.

P. DEL O.

¡Pobres mortals... ¡Y cómo s' agitan per veure si resucitan.

Darrinjo Rector

TARDÓ

Día dels Morts

¡Quín jorn més rúfol—y més plujós!...
 Natura sembla—que vesteix dol.
 Ratxadas d' ayre—rondinador
 per l' espay creuhan—gelantho tot.
 ¡Som en ple día—y apar fa fosch!...
 ¡Y las campanas—brandan á morts!...
 ¡Qué 'n ets de trista—grisa estació,
 pe 'ls sers que tenen—malalt el cos!
 Per aquests pobres,—crudel Tardó,
 !!!Quína basarda—ton jorn de Morts!!!

F. CARRERAS P.

II

Ja es vespre. Ab rapidés la fosca avansa;
 botzina 'l vent gebrat;
 menuda y freda pluja
 comensa á devallar.
 Y el vellet defallit, mancat de forsas,
 extremintse ab esglay en terra cau.

Es mitja nit. Al poble las campanas
 pels morts están brandat.
 Al menys tocant á mort pel vell captayre,
 fan una caritat!...

J. BOSCH Y ROMAGUERA

EL VELL CAPTAYRE

Nit dels morts

I

La vila ha resseguit de porta en porta,
 captant un mos de pa
 el pobre vell captayre,
 el pobre vell malalt.
 Qué poch n' ha recullit! La gent vol riure:
 la gent no vol tristesas per Tots Sants!

Y la vila ha deixat á mitja tarde
 entristit y cap-baix,
 cercant una porxada
 hont pogué aixoplugars'.
 La nit será molt freda, massa freda...
 Y el fret fa tanta por á un vell malalt!...

MEETING ELECTORAL

Lloch: Necrópolis del Sud-oest.
 Hora: Las tantas de la nit.

Constituhída la *mesa* d' edat per las calaveras més
 desdentegadas del cementiri y ocupada l' ampla
 plassa per una inmensa multitud de difunts perte-
 neixents al sexo fort, el president, á falta de cam-
 paneta, remena furiosament un cráneo ple de palets
 y, obtingut el silenci, declara oberta la sessió.

—Senyors: Ja saben tots vostés l' objecte d' aques-
 ta assamblea. Próximas las eleccions municipals y
 fidels á la tradició d' aquest conseqüent cementiri,
 que may s' ha mostrat sort quan d' acudir á las
 urnas s' ha tractat, crech qu' es precis qu' estudiem

GALERIA FUNERARIA

una mica l'assumpto pera veure quina actitud ens convé adoptar en la lluyta que 'l día 12 ha de plantejarse.

MORT NÚMERO 205:—Demanó la paraula.

—Vosté la té.

—Avans que tot, hi ha que saber una cosa. ¿S' ha cydat la presidencia d' averiguar si encare som á las llistas electorals?

—La pregunta 'm sembla indigna d' un difunt de criteri. ¡Si encare som á las llistas!... ¡Es clar que sí que hi som! Lo qu' es tocant á n' aquest punt, podem estar ben tranquils. Las llistas electorals serán, si vosté vol, modificadas, aumentadas, rectificadas, capgiradas; podrán serne eliminats els electors que tenen dret é figurarhi y incluhits els que per cap concepte deurian serhi; pero... ¡tocar els morts! ¡borrar d' ellas ni un sol del nostres noms respectables!... Aixó, permétim el número 205 que li digui, no ho esperi may, ¡may de la vida!

—Conformes. Pot la presidencia continuar.

—Deya, donchs, que cal veure cóm se presenta la jugada y cap á quin cantó s' han d' inclinar las nostras forsas.

UNA VEU:—¿Se sab cóm estarán constituídas las mesas?

—D' una manera molt poch agradable. Sembla que republicans y regionalistas s' han entés y que, disposats tots ells á vetllar per la legalitat del sufragi, uns y altres tindrán intervenció y vigilancia en tots els colegis.

—¡Malament! Aixó paralisa no poch la nostra llibertat d' acció.

—Lo mateix opino, pero no ha de ser prou aquest inconvenient pera desanimarnos. Quan no 's poden fer trampas com á deu, se 'n fan com á hù...

MORT NÚMERO 100:—¡Molt ben dit!... La qüestió es demostrar al món que 'l nostre entusiasme no ha minvat, y que qui no pot segar, espigola. ¿Quins candidats se presentan que puguin ser mereixedors dels nostres sufragis?

—Aquest es el conflicte. Unicament sonan dugas candidaturas: la del descamisats de la *Fraternitat* y la dels camisats de la *Lliga*.

—Y en Planas y Casals ¿qué diu?

—Mut.

—¿Y en Comas y Masferrer y en Collaso?

—Ni una paraula.

—¿Y en Samaranch?

—Aquest día va venir á acompanyar á un client seu, y vaig sentirli assegurar que lo qu' es aquesta vegada no pensa ficarse en res.

—Resulta, donchs, que 'ls elements d'ordre, que son els nostres, se mirarán els toros desde la barrera...

—Aixís ho sembla. Dos ó tres aixerits hi ha que han fet alguna tentativa. En Plaza, l' adroguar dels Tallers, tenia la noble aspiració de presentarse candidat, y fins va reunir als gremis per veure si 'ls engrescava; pero aquésts varen dirli que no estavan per brochs, y 'l digne ex-concejal se va haver de quedar ab las ganas de sacrificarse pel comú. També en Grañé vol probar fortuna al districte seté, y realisa al objecte bastants treballs; pero, es alló que sol dirse: una flor no fa estiu, ni un candidat fa candidatura.

MORT NÚMERO 75:—¿Per qué no la fem nosaltres?
—¡Impossible! No es lo mateix votar que designar noms. Pera anar á votar, qualsevol mort serveix; pera triar personas capassas d' ocupar dignament una cadira edilicia, se necessita conéixer y estar en contacte ab la gent de fora.

MORT NÚMERO 119:—Aixó vol dir que no 'ns queda més remey que decantarnos per qualsevol candidatura de las que corran per aquí.

—Casi casi...

UNA VEU:—¡Protesto!

—¿De qué?

LA MATEIXA VEU:—No ho sé; pero una protesta sempre fa efecte en el públich.

—¡Que calli aquest beneyt!.. ¡Que calli!

—Els beneyts serán vostés. Sápigán y entenguin que al meu enterro no hi va venir cap capellá.

PRESIDENT:—Aixó es apartarnos de la qüestió. Siguém prudentes, senyors; tinguém cordura y...

MORT NÚMERO 304:—Jo soch de parer que, sigui á quí sigui hem d'anar á votar. L' exercici del sufragi es com els demás exercicis. Si no 's practica sovint, se rovella la máquina y després no hi ha manera de ferla anar llatina. De las dugas candidaturas que 's presentan ¿quina es la millor?

UNA VEU:—O la pitjor. Pel cas á nosaltres ha de sernos igual.

PRESIDENT:—Hi ha la regionalista, hi ha la republicana...

—¡Donchs estém per la republicana!

—¡Per la regionalista!

PRESIDENT:—¡Ordre, senyors, ordre!.. Es inútil que hi pensém ab aquestas candidaturas. Encare que volguessim votarlas no podriam.

—¿Per qué?

—Perque ni regionalistas ni republicans acceptarian l' apoyo dels morts.

—Si es aixís, deixemho corre. ¡Al retrahiment! ¡No votém á ningú!

—¡A ningú! ¡A ningú! ¡A ningú!

—¿De modo, senyors, que l' assamblea acorda abstenirse?

—¡Sí! ¡Sí! ¡Sí!..

—Queda, donchs, decidit el retrahiment... Y s' aixeca la sessió.

Conque, ja ho saben els nostres benévols lectors. Aquesta vegada els morts no van á votar.

La llyueta electoral queda exclussivament abandonada als vius.

A. MARCH

LA CREU DEL COMÚ

En la tomba de mos pares, hont descansan en sant lloch, hi ha de pedra una creu alta enroscada d' eura y flors.

Es la creu més respectuosa y venerada del clos,

LA RESURRECCIO DELS MANDRAS

—¡"Alzaos, fantasmas vanos,"
y á rondar com es de lley!
¡S' ha acabat el cobrá 'l sou
sense prestar cap servey!

LA FESTA DELS MORTS

—Creguim, senyora Mundeta; si no fossin els metges y 'ls automòvils, aquesta diada acabaria per perdre's.

puig guarda las caras cendras del pobres treballadors.

Dels que 's guanyavan la vida sufrint fam y privacions, arrossegant ab paciència la creu més grossa del món.

No vagin pas á buscarhi faust ni galas en redor. No s' hi nota cap lleterero de: «A ma mare» ni «Al espós.»

Las coronas son senzillas, sense lemas ni inscripcions; flors regadas sols ab llágrimas de profunda estimació.

El qui passa per la vora, ab pas grave y silencios, sols repara ajennollada mare ó filla plorant molt.

Allí no 's nota la fressa ni 'l xiu-xiuheig ni 'ls esbronchs, com passa en las capelletes, als monuments y als panteóns.

La creu, ferma y solitaria, senzilla, dintre del clos, priva que vagi á turbarse aquell lloch d' etern repós.

Un ramet de semprevivas, cullidas ab amarch plor, vinch, pares meus, á oferirvos sobre la tomba que 'us clou.

De la benaventuransa goséu eternal repós...

Vostra aymada companyia quánt l' anyoro en aquest món!

FÉLIX CANA

LA MORT, SORPRESA

Nascut el nen baix la influencia d' una constelació benéfica, la Mort se creu obligada á fer quelcom en favor seu.

—Nen,—li diu:—A la teva má está l' escullir l' hora y la forma de despedirte d' aquesta vida. ¿Quán voldrias morir?

—Quan hagi menjat molts dolços; quan hagi tingut bastants caballs; quan hagi jugat forsa...

—Está bé.

El nen té ja dotze anys. La Mort se li presenta.

—¿Sabs?.. Ja has fet lo que volias. Ha arribat l' hora de morirte.

—¿Cál? ¿Qui ho ha dit aixó?

—Tú: tú mateix t' hi vas comprometre.

—Potser sí; pero ara me 'n desdich.

—¿Quán vols morirte, donchs?

—Quan l' amor hagi cantat en mas orelles totas las sevas estrofas; quan al fons de la copa del plaher ja no hi quedi més que solatge...

—Serás complascut.

Quan l' home té trenta anys torna la Mort á presentárseli.

—¿Qué fem?

—¿Sobre qué?

—Sobre alló de morirte. Me sembla que deus estar ja tip d' amor, de plaher, de tot...

—Bé; pero no veig per xó la necessitat d' abandonar la vida...

—¿Es dir que 't retractas del teu compromís?

—Sí, senyora.

—Perfectament; duenyó ets de ferho. Pero al menos digam quán pensas morirte ara.

—Quan sigui ben rich, quan hagi disfrutat del poder que l' or proporciona...

—Molt bé; estém entesos.

Passan vint, trenta anys. L' home es un personatge rodejat de milións y d' influencia.

La Mort, després de ferse anunciar ab molta finura, va á visitar-lo.

—¿Te trobas disposat ara?

—¿Jo? ¿A qué haig de trobar-me disposat?

—A venir ab mí. ¿Ja no recordas el pacte que quan tenías trenta anys varem fer?

—Be 'l recordo... pero... ara precisament... Vaja, no 'm sento ab humor de seguirte.

—Com vulguis. Sent aixís, necessito que 'm diguis quán haig de tornar.

—Mira... torna quan ja sigui ben vell, molt vell. Vull morir-me de velleza.

—Corrent.

Han passat vint anys més.

Decrépit, minat per tota classe de dolencias, l' home no pot apenas bellugarse.

—Vamos,— diu la Mort anant-lo á buscar.—Me sembla que ara...

—¿Ara qué?

—Suposo que no tindrás inconvenient en despedirte d' aquest món.

—¿T' equivocas!

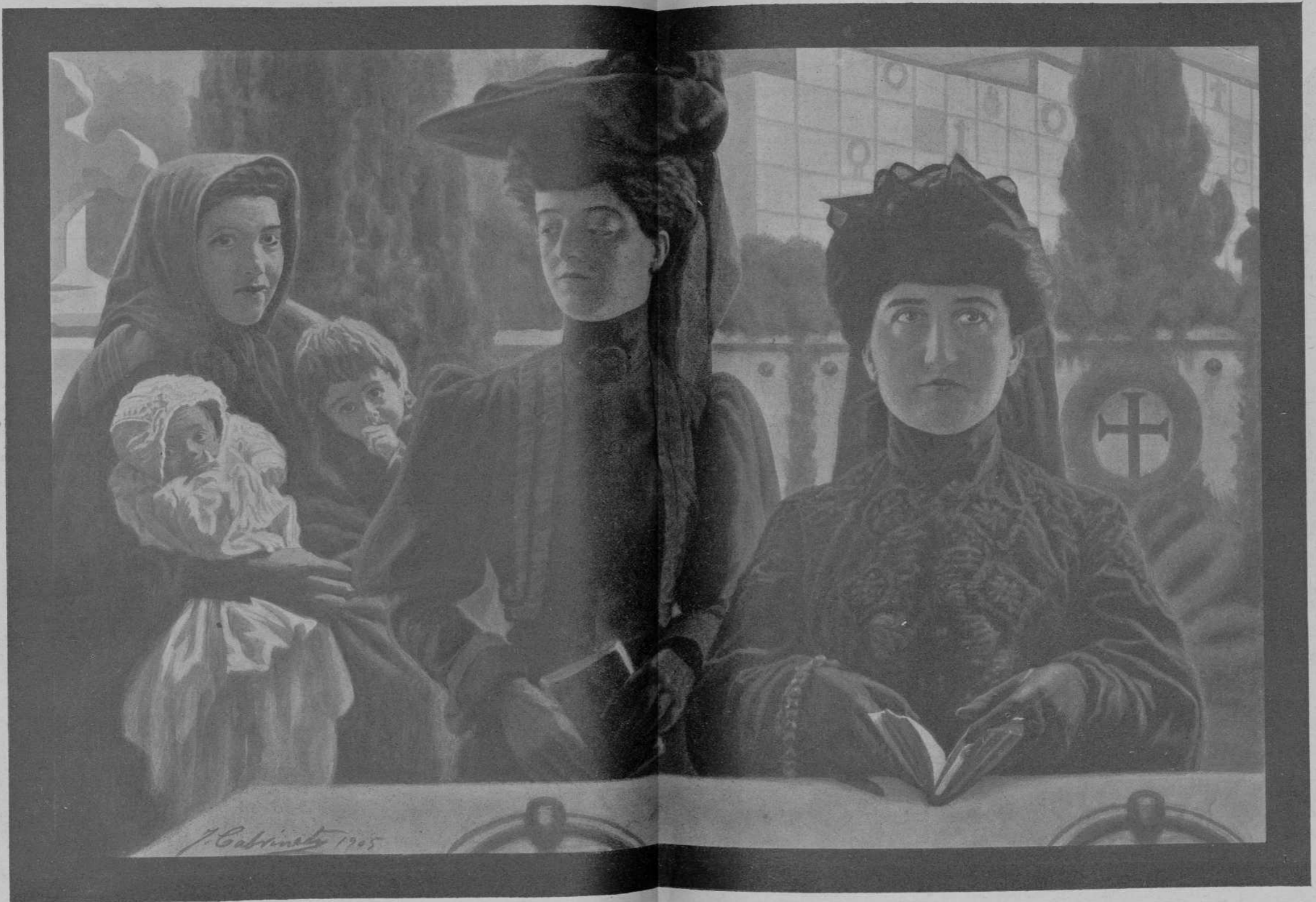
—¿Ah! ¿Nó? Donchs, ¿quán vols morirte?

El vell mou traballosament els seus llabis tremolosos y murmura ab tota la energia de qu' es capás:

—¡May!

MATIAS BONAFÉ

CONTRAST

—¿Sou viuda y no porteu dol?
 —Sí que 'n porto, pero jo 'l porto al cor.

ENTRE AMICHS

—¡Tú!... He vist passar á la teva dona.
—No anava pas ab un?
—No: anava ab dos.

SONET - EPITAFI

Un mort viu aquí dintre que no bada;
es un xato més viu que una centella;
no té llana al ciatell, y es tan trapella
que á tots els seus vehins don' mala estada.

Sempre hi ha queixas d'ell, en lloch té entrada,
tenen por de que 'ls busqui la costella;
es un mal cap pelat, res li fa mella;
la vida ja exposa alguna vegada.

Un calavera diuhen qu' es d'ofici;
lo qu' ell vol viure es ab la esquena dreta
carregant á tothom el mort per vici...

y aquí un jorn s' armará tan gran bullici
que fins l'àngel, tocant fort la trompeta,
creurá arribat el Dia del Judici.

J. MORET DE GRACIA

PROFANACIÓ

Uns hi van per desahogar
els sentiments de son cor;
per entristirse y plorar
sobre 'l ser que 'ls va deixar
sense alegria ni amor.

Altres hi van per lluhir;
altres per curiositat;
molts... per aná al cementir;
y 'ls més, pera convertir
en teatro aquell lloch sagrat.

Allí hont el dolor hi nia,
si hi haveu d' aná ab alegría
no hi aneu; tal confusió,
es impropia d' aquest dia,
Es una profanació.

SAMUEL GRAN É IRURUETA

PRINCIPAL—(ESPECTACLES GRANER)

Divendres passat, y després de la segona representació de la bonica comedia *El malalt imaginari*, va tenir efecte l' estreno de la *visió musical* «La Matinada.»

El públich rebé aquest quadro poètic ab certa fredor á causa de resultar l' espectacle bastant ensopidet y per motiu també de lo incertament que han correspost al pensament de l' obra alguns dels seus col·laboradors. Y s' ha de convenir en que si aquests elements haguessin sortit per un igual airoso altra hauria sigut l' entusiasme dels parroquiáns de la capella d' art del Principal.

Pot dirse que l' únic que va vèncer sense regateigs desde 'l primer instant fou l' escenógraf. En Junyent (Olegari) ha pintat para *La Matinada* una decoració hermosa, de admirable colorit y plena de sentiment de la Naturalesa que 'ls dich jo que val la pena de véurela.

El senyor Pedrell ha posat á la *visió* una música sabiamment complicada pero que no resulta prou adequada al ambient del quadro tot idealitat y senzillesa.

Els demés elements que hi han contribuït no varen distingirse per rés.

Pera avuy está anunciat l' estreno de *La nit de Reys*, comedia de Shakespeare, arreglo del Sr. Capdevila.

Els augurém un plé y els desitjém un éxit.

L' Associació Musical de Barcelona doná dilluns y dimars sos anunciats concerts. El teatro donava gust de veure, plé com un ou.

Baix l' experta direcció del mestre Lamote de Grignon, l' orquesta de l' Associació executá respectivament en els dos concerts la *Sinfonia* en *Do major* de Hayden y la *Sinfonia* en *Mi bemol* de Mozart. Las dos pessas foren interpretadas ab gran ajust y notable colorit.

Pero l' interés de las dos audicions estava concentrat en el violoncelista Casals, qu' es un colós. Tot quant diguessim de la maestría ab que interpretá las escullidas pessas dels dos programas resultaría pàlit, davant de la realitat. A n' en Casals no se 'l analisa; se 'l admira sempre. Es un artista subjugador, que s' imposa, ab l' encís del seu art sense rival. ¡Y quina ànima la seva! ¡Y ab quin gust tan depurat executa las creacions dels grans mestres ab ausencia completa de *virtuosisme*, de habilitat y d'artifici!... El violoncelo en las sevas mans se converteix en un instrument desconegut y may somniat. Se comprén que ab ell conquisté en sas artísticas peregrinacions l' aplauso entusiasta del mon enter. No hi ha avuy qu' l' superi, ni qu' l' iguali.

Y hem de agrahirli la visita que 'ns fá tots els anys. Es una proba de carinyo que demostra lo molt qu' estima als que l' hem vist formarse, augurantli un brillant pervenir convertit en una espléndida realitat. Sense pose, sense orgull, sense entonament vé á casa seva y de segur que res el complai tant com sentir esbategar el seu cor de artista unit en magnética corrent ab el cor dels seus admiradors.

LICEO

L' empresari Bernis te ja formada la companyia que ha d' actuar en el Gran Teatro á partir del 25 de novembre, y en la qual hi figura 'l següent personal:

Sopranos dramáticas y líricas: Emma Carelli, Fausta Labia y Amelia Talexis.—*Sopranos lleugeras:* Esperansa Classenti y Paula Marelli.—*Mezzo-sopranos:* Nini Frascani y Virginia Guerrini.—*Primers tenors:* Amadeo Bassi, Francisco Marconi, Miquel Mariacher, Emili Perea y Pere Zeni.—*Primers barítonos:* Lluís Baldassari, Enrich Nani y Mario Sanmarco.—*Primers baixos:* Renat Fournets, Alfons Mariani y Joseph Torres de Luna.—*Altres barítonos:* Antoni Balaguer, Matias Pascual y Joseph M.ª Segura.—*Altres baix:* Conrat Giral.—*Tenors comprimaris:* Antoni Oliver y Miquel Oliveri.—*Segona soprano:* Adela Gasull.

ROMEA

El co-empresari Franquesa també cultiva l'escena á ratos perduts. Fruyt dels seus entreteniments es la producció titulada: *Aucellots de rapinya*, que pertany de plé al género groixut, y va fer riure bastant al públich de Romena.

¡Es tan bon xicot el públich de Romena!

CATALUNYA

Quan al final de *La estocó de la tarde*, sigueren els autors cridats á l'escena, á molts espectadors els sorprenqué que sigués anunciada com á tal (de la lletra) la simpática triple Lola Ramos.

Si segueix la carrera d'escriptora, ella podrà dir:—Jo me las escrich y jo mateixa me las represento.

La estocó de la tarde vé á ser com una apoteosis del toreig. Un xicot jove, enamorat de una noya, busca en l'art de lidiar toros fama y riquesa per cautivarla y omplirla de regalo. Ella desconfiada ó inadvertida s'entrega á un altre home rich y dominat per l'afició. Y quan el jove lidiador reb ab gran éxit l'alternativa, la troba lligada ab l'altre. Llavors li torna un regalo que aquest li havia fet y li canta las quaranta, manifestantli que no hi ha per ell cap més dona al mon que la seva avia, que l'estima ab deliri.

El cantarlas'hi constituheix l'*estocó de la tarde*.

Aquest argument te, com se veu, punts y ribets de sentimental... y careix de malicia y travessura... ¡al ff obra de una senyoreta!

Pero la producció está regularment desenvolupada y escrita ab facilitat. Algunas escenas, per exemple la de la reixa, una mica escursadas no hi perdrian res.

El mestre Juliá Vivas ha exhornat l'obra ab algunas pessas de música d'escassa novetat en els motius; pero ben apropiadas á l'acció.

Ahora y músich sigueren cridats á la escena.

EL TENORIO

Ja 'm permetrán que no 'ls parli de aquesta rutinaria epidemia que tots els anys s'apodera de la major part dels nostres escenaris.

*¡No es verdad, ángel de amor...
que 'l parlarne fora horror?*

N. N. N.

TENEBROSA

1. Del fossar devalla un Hóm que de Saturn té quelcóm...
Son pas acompassat,
Póm!.. Póm!.. Póm!..
al arribá á poblat
ressona en l'empedrat
fent extremí á tothom.
2. A l'esquena hi porta un sach gros, molt gros, feixuch, ubach...
Y á cada moviment
Crach!.. Crach!.. Crach!..
va sempre responent
ab ritme diferent
á cada nou sotrach.
3. Els que 'l senten passá...—¡Aaah!..
deixeulos amagá
al més pregon recó...—¡Oooh!..
¡Ay mare... quína pó!..
4. L'home del sach!.. L'home del sach!..
—fugint, cridan els talossos:—
¡Ay mal garranyich garranyach
—diu ell:—us fassin els óssos!..

A PROFESSO FETA

—Veniam per veure si 'ns podria fer concejals.

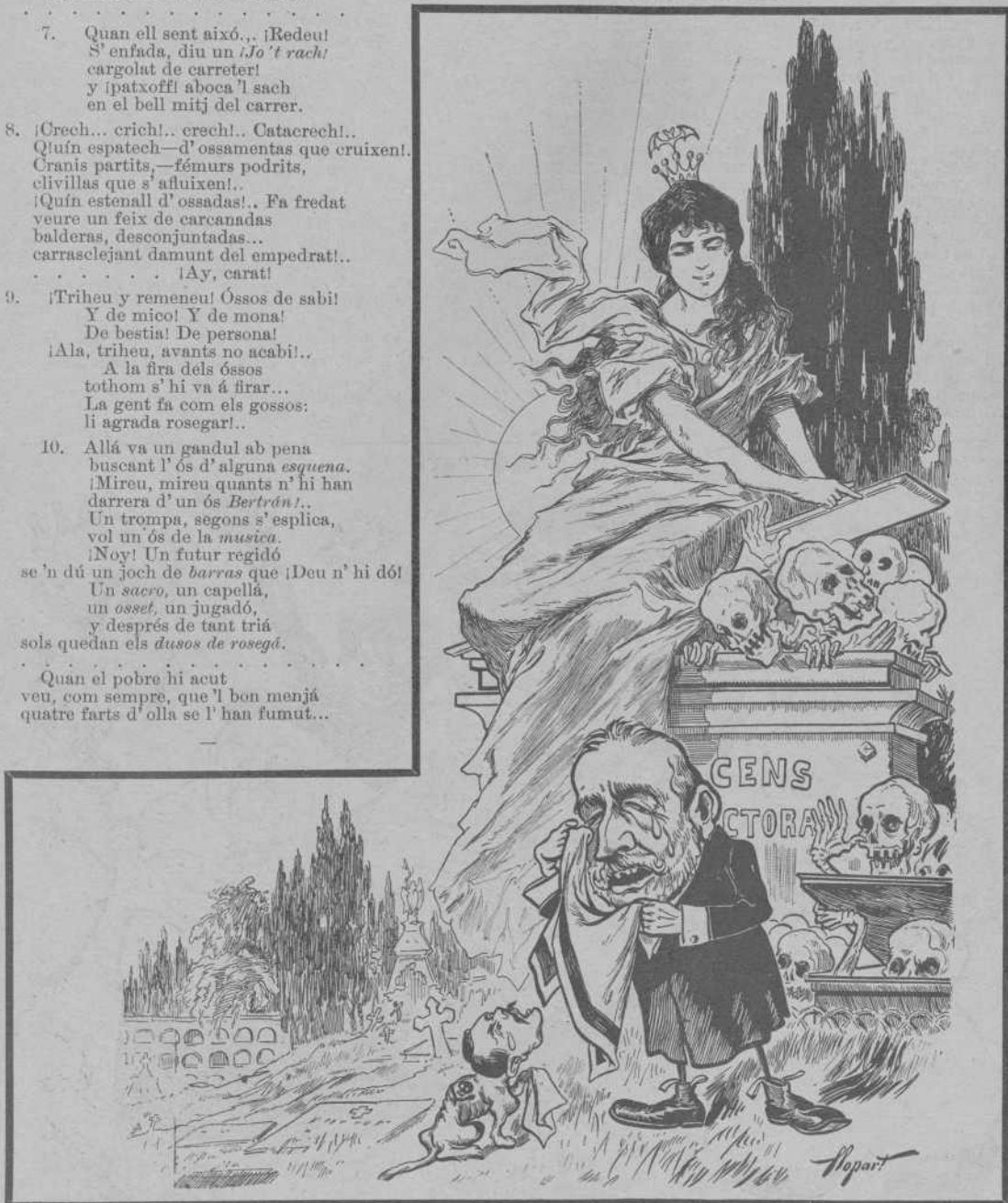
—Aquesta vegada es impossible: están adjudicadas todas las plassas; pero us posaré a la llista de pretendents que tenim oberta, y en las elecciones del any 1907 ja 'ns recordaré de vosaltres.

5. Cansat l' Home, á mitja nit,
davant d' un portal ha dit:
—Truquéu aquí. Vejam!—
Pam! Pam! Pam!
—¿Qui hi há?—(respón un crit):
—Obriu!—Ja som al llit!
Fumeu, fumeu el camp!—
6. Quan saben qu' es la Mort
la enjegan á mal port,
ningú la vol prop seu:
—¿Qué portas aquí?—Un sach d' óssos!
—¿Torna'ls allá! No son nostros!..
7. Quan ell sent aixó... ¡Redeu!
S' enfada, diu un *¡Jo 't rachi!*
cargolat de carreter!
y ¡patxoff! aboca 'l sach
en el bell mitj del carrer.
8. ¡Crech... crich!.. crech!.. crech!..
Quín espatech—d' ossamentas que cruixen!
Cranis partits,—fémurs podrits,
clivillas que s' afuixen!..
¡Quín estenall d' ossadas!.. Fa fredat
veure un feix de carcanadas
balderas, desconjuntadas...
carrascejant damunt del empedrat!..
¡Ay, carat!
9. ¡Triheu y remeneu! Óssos de sabi!
Y de mico! Y de mona!
De bestia! De persona!
¡Ala, triheu, avants no acabi!..
A la fira dels óssos
tothom s' hi va á firar...
La gent fa com els gossos:
li agrada rosegá!..
10. Allá va un gandul ab pena
buscant l' ós d' alguna *esquena*.
¡Mireu, mireu quants n' hi han
darrera d' un ós *Bertyán!*..
Un trompa, segons s' esplica,
vol un ós de la *musica*.
¡Noy! Un futur regidó
se'n dú un joch de *barvas* que ¡Deu n' hi dó!
Un *sacro*, un capellá,
un *osset*, un jugadó,
y després de tant triá
sols quedan els *ausos de rosegá*.
Quan el pobre hi acut
veu, com sempre, que 'l bon menjá
quatre farts d' olla se 'l han fumut...

Aquell inmundo pilot
que 'l vell temps allí ha llessat...
¿Saben qu' es?.. La Humanitat
potejant dintre del llot.
—¿Qué diu? Me deixa parat!
(Té talent aquest xicot).

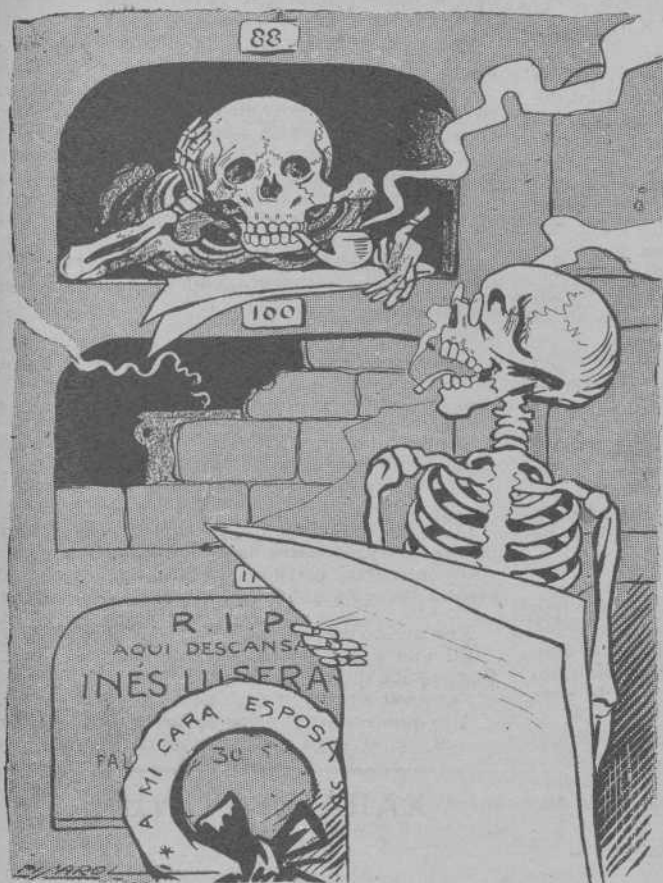
PEP LLAUNÉ

RECORTS TRISTOS

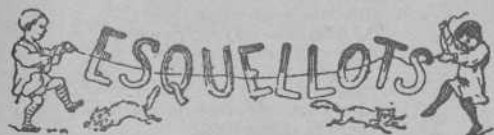

—¿Qué s' han fet aquells temps dolços
en que ab aquest regiment
copava totes las actas
y era meu l' Ajuntament?

DIFUNTS DESENGANYATS

-¿Que no anirás á votar?
-No: no m'agrada la candidatura.

Arriba la Comissió municipal á Madrid.

Primer telegrama:

«Se 'ns invita á tots els actes y festas celebrats en honor de Mr. Loubet. Ens divertim molt. Saludi als companys de Consistori.»

Parteix Mr. Loubet, y la Comissió municipal continúa divertintse.

La premsa publica 'l següent telegrama:

«La Comissió del Ajuntament de Barcelona ha passat el dia al Escorial. Ha regresado satisfechísima.»

Se comprén: un altre telegrama explica la causa de aqueixa satisfacció superlativa. Al Escorial se va celebrar un ápat monumental.

* * *

Y post faestum, pæstum.

L' últim telegrama del Sr. Bosch está concebut en aquests termes:

«Causa crisis gestión interrumpida. Esperamos resultado inmediato para continuar trabajo ó regresar si aquella demora con exceso.»

Bueno, llestos. Al tornar á Barcelona podían haver avisat per endavant, y en agrañiment á lo molt que han fet pels interessos de la ciutat, la banda municipal havia de anarlos á rebre tocant ab gran drinch de platerets, el conegut ayre de la terra:

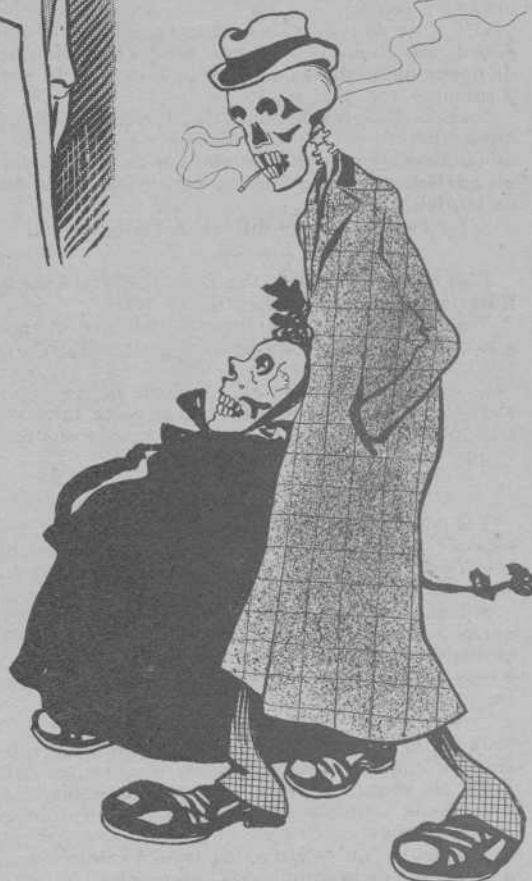
«De la Seu fins al cantó
aném á ca'l Beco, aném á ca'l Beco;
de la Seu fins al cantó
aném á ca'l Beco del recó.»

M' asseguran formalment que alguns dels regidors que acaban á fi d' any, están fermament decidits á presentarse de nou al cos electoral sollicitant la seva reelecció.

S' ha d' advertir que son ells mateixos els que 's presentan... ja que cap dels partits en llynta els ha inclós en la seva candidatura.

Y es que 'ls partits no volen abusar de l' abnegació y l' esperit de sacrifici de aquests grans homes.

TORNANT DE PASSEIG

-¡El pobre Robert que ab tant interés m' ha encarregat que mirés cóm están las obras del seu monument!... Ben clar li diré: Doctor, al pas que va alló, l' any vinent no hi quedarán ni las fustas de la tanca.

Per lo tant, ja saben lo que 'ls toca: á caseta á reposar... ó á digerir!

*
* *

Un dels més desesperats en aixó de tornarse á presentar m' assegurant qu' es el Sr. Marial. Tant decidit está, que fins se diu que arribará á aliarse ab el *Barberillo* de Sans, pera combatre á foch y á sanch als candidats de la Unió republicana.

Permétns el Sr. Marial qu' evoqué un recort:

A un amich nostre que, quatre anys enrera influí en que 'l nom del Sr. Marial signés inclós en la candidatura republicana, pochos dias després de pendre possessió del càrrech, li deya *ex-abundantia cordis*: que la Casa Gran era un camp perdut, que no s' hi podia fer res de bó... y qu' ell, probablement, no hi estaria ni un trimestre.

¿Qué ha succehit, qué ha passat desde á las horas, perque 'l Sr. Marial, no content d' haverhi estat quatre anys complerts pretengui quedars'hi quatre anys més?

Al que trobi solució satisfactoria á n' aquesta pregunta, li regalarém una joguina en forma de tranvía eléctrich, ó un ninotet vestit d' arlequí, ó una carretada de grava, ó un vas d' aygua de la Riera de las Gorgas... Poqueta cosa; pero que 'n prengui la bona voluntat.

En Pol de *La Perdiu* toca 'l botet en la forma que ara van á veure:

«Un s' ha de rendir als fets: *els republicans no haurían d' ésser els nostres enemichs*; uns y altres haurían de haver sigut aliats contra 'ls governs centralistas y ruinosos, etc., etc., etc.»

Y ara?... Després de haver tingut relacions impúdicas ab tothom: ab en Polavieja y ab en Paraiso, ab en Maura y ab el Bisbe ¿venir á fer la gara-gara als analfabets, á la purria, á la bretolada, als fills de burdell?...

A *La Perdiu* se li pot dir:—Uix, fastigosal...

Dias enrera 's deya que al invicte general Fuentes li havían nomenat un substitut.

Y *nada menos* que á un diputat de la majoria que, á lo que s' assegura, va gastarse un dineral per atrapar l' acta.

—Aixó fora inverossímil!...—deyan alguns—¿cóm abandonar una investidura que li costa tants pistrinchs, per un govern civil com el de Barcelona, en el qual no hi ha res á pelar?

*
* *

Y á pesar de tot, diihen desde Madrid que la cosa estava feta. No faltava més que firmarse 'l Real Decret... y al últim no 's va firmar, no sabem si per haverse agotat la tinta del tinter.

S' han de desenganyar els ministres de la Governació: no es tan fácil com sembla remoure á un Governador de provincia, quan alcança la categoria de Vi-rey y ha anat al seu destino á fer patria y monarquia.

Ja tenim altra vegada en campanya al Eminentísim. En una pastoral llagrimosa, dirigida als católics, els recomana qu' en las próximas eleccions municipals votin als candidats que professin principis religiosos.

Y sobre tot, qu' estiguin disposats á subvencionar, á expensas de la Pubilla, las ceremonias del culte. Lo qual, ja no son principis solament... sino principis y postres.

Per la meva part estich convenent, y no votaré á

cap candidat que préviament no m' ensenyi 'l butlletí de haver complert ab la parroquia.

El Doctor Mascaró era á Barcelona un home popular.

Se 'n havia fet ab sos coneixements científichs, ab sa insuperable experiencia en la práctica tocológica, ab son carácter franch, obert y sempre lleal, ab sos sentiments caritatius, y finalment ab el desprendiment, l' optimisme y 'l bon zel ab que fins en sos últims anys, y ab la salut terriblement minada, desempenyava càrrechs públichs completament desinteressats.

La seva mort ha sigut sentidíssima... y 'l seu enterro tingué las proporcions de una gran demostració de dol.

*
* *

També ha mort l' acaudalat D. Manuel Girona. Sense temps ni espay pera dedicarli un recort, tal com se mereix, ho deixarem pera 'l próximo número.

Sembla que 'ls perdigots renuncian á presentar candidatura pels districtes primer y décim.

Es á dir, pel primer y últim, segons l' actual divisió municipal.

Com que ja saben qu' en aquest joch hi han de perdre, per proposarse 'ls republicans copar majorías y minorías, els perdigots renuncian generosament á *fer cap y qua*.

Xascarrillo de postres.

En una fira. Després d' examinar un caball en tots sentits, diu un comprador:

—Aquest animal es molt vell.

A lo qual replica 'l *payet* encarregat de vendre'l:

—Sí, vell d' anys n' es; pero té un cor més jove!

XARADA-FÚNEBRE

A la botiga de un *tot* del carrer de Castanyé hi ha una *quinta-sis-seté* estranya quant serho pot.

Un *prima-girat* de flors de *tercera*, dibuixat:

després, al altre costat una *hi-dos-quart* en colors.

Al mitj, una *quinta-quart* de versos, que diu aixís:

«Aquí jau un infelís
>qu' en sa vida 's veje fart.
>Feya una *sis-cinch* de versos
>pera la seva xicota,
>*Prima-quart*, qu' era guapota,
>pro de sentiments perversos,
>No perdonava *vuyt-sis*
>per' enviarli cada dia
>la *prima* de poesia
>dintre d' un plec, al seu pis.
>Fins que un dia la *vuyt-quart*,
>germana de la *Hu-quarta*,
>va obrir inconscient la carta,
>y al fixar son tendre esguard
>(desgraciát qui s' hi encaparrí!)
>sobre un *vuyt-sis* que hi havia
>va agufá una malaltía
>que la etjegá á l' altre barri.
>Al saberho aquell xicot
>va causarli tal malicia,
>que *dos-vuyt* de la noticia
>y descansa en aquest sot.»

CANONJA Y MARRICART

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Van publicados los cuadernos 1.º, 2.º, 3.º, 4.º, 5.º, 6.º, 7.º y 8.º de

BARCELONA À LA VISTA

30 céntimos

SEGUNDA SERIE

Fuera de Barcelona, 35

En prensa el cuaderno 9.º

NOVEDAD

ANDRÉS CORRALES

por PAUL BOURGET

NOVELA

Un tomo en 8.º . . . . .

NOVEDAD

Tomo 19

OBRAS COMPLETAS

DE

Eusebio Blasco

Ptas. 3

Higiene de la belleza, por el Doctor Monin . . . . . Un tomo, Ptas. 5

Las ondas eléctricas, por A. Garbosso . . . . . Un tomo, Ptas. 3'50

Obras completas de **JOSÉ M.ª GABRIEL Y GALÁN**

CASTELLANAS — EXTREMEÑAS

Un tomo, Ptas. 2 50

Un tomo, Ptas. 2

JESUS INFANT

NAZARETH

PER

MOSSEN JACINTO VERDAGUER

Ptas. 1

Próximamente se pondrá á la venta

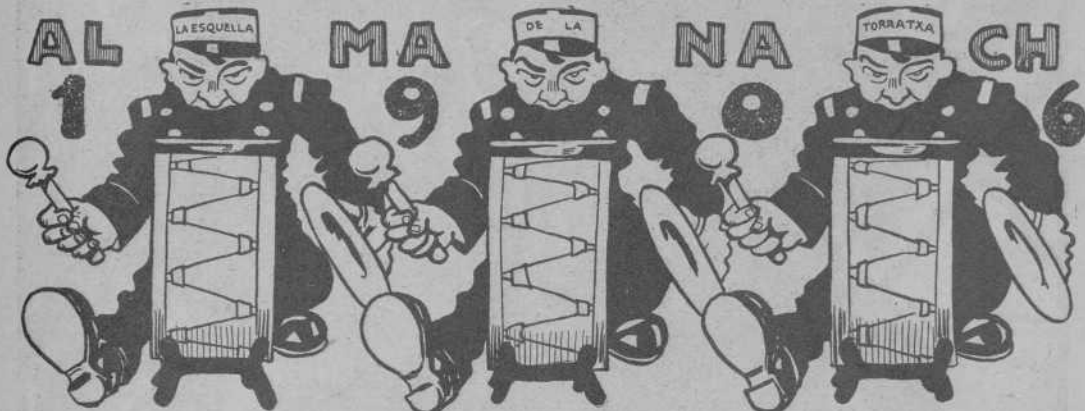
ALMANAQUE BAILLY-BAILLIERE

Ó SEA

PEQUEÑA ENCICLOPEDIA POPULAR DE LA VIDA PRÁCTICA

Rústica, Ptas. 1'50 — Cartoné, Ptas. 2

La Esquella de la Torratxa

Podém adelantar á nostres llegidors que l' **ALMANACH DE LA ESQUELLA**, próxim á sortir del ou, farà la competència á tots els almanachs que 's publican en catalá y en tota mena de llengüas extranjeras.

Espaterrará en primer lloch la **CUBERTA**, originalíssima producció del eminent pintor-cartellista **Aleardo Villa**.

Cridarán també l' atenció d' inteligents, profans y analfabets las **ESTACIONES**, msnificas alegorías degudas al elegant artista **Tomás Sala**.

TEXT Y ILUSTRACIÓ DE LO BÓ Y MILLOR QUE CORRE

La aparició del **ALMANACH DE LA ESQUELLA** pera 1906 será un aconteixement que deixarà molt engera la sorollosa visita de Monsieur Loubet á la Vila del Os.

Els corresponsals que encare no hagin fet el pedido, que no s' adormin

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en llibransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

LA COMEDIA DE CADA ANY

—¡Ja torném á serhil...